PÜHALEPA TEATAJA
PÜHALEPA VALLA VÄLJAANNE

Nr 5 — september - oktoober 2010

Disc golfi rada Palukülas

Hiiumaa esimene disc golfi ehk kettagolfi rada avati 24. oktoobril Palukülas. Paluküla tervisespordirada on aktiivses kasutuses nii suvel kui talvel, nüüd on võimalus seal ka disc golfi mängida.

Paluküla disc golfi park koosneb üheksast rajast. Iga rada algab viskealast ehk tiist ja lõpeb korviga. Rajad tuleb läbida numbrilises järjekorras vähima visete arvuga. Iga järgmine vise algab sealt, kus eelmine lõppes. Mängitakse kaks ringi, seega kogu mängu pikkuseks on 18 korvi.

Eesti Discgolfi Harrastajate Liit ja Pühalepa vald korraldasid disc-golfi võistluse Pühalepa Open 23. ja 24. oktoobril. Võistlus toimus nii Linnumäe puhkekeskuse juures kui Palukülas terviserajal.

Mis on disc golf?

1970. aastal mõtles Ed Headrick (1924–2002) välja disc-golfi. Traditsiooniline palli-golf ja disc-golf on paljuski sarnased. Mõlemas mängus on tähtis tabada vähima löökide või visete arvuga märki. Alustades lahtiviske alalt, mida nimetatakse tiiks. Disc-golfis on raja lõpus augu asemel spetsiaalsed korvid, mille põhjale peab taldrik maanduma.

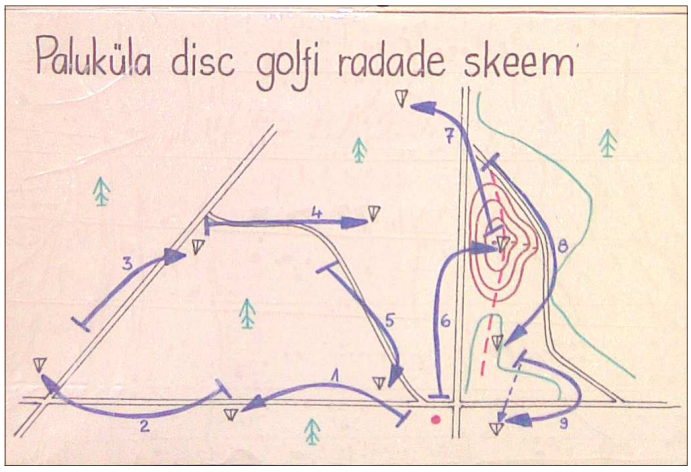
Taldrikut visatakse nagu tavalist lendavat taldrikut ning jätkatakse sealt, kuhu taldrik seisma jääb. Rajameistrid määravad raja kohta keskmise visete arvu, mida tähistatakse sõnaga „par“ ning millega võistlejad võrdlevad oma visketulemusi. Nagu individuaalalale kohane, mõjutavad võistleja tulemusi ainult tema vaimsed ja füüsilised omadused. Seetõttu on disc-golf sobiv suurele hulgale huvilistele, sõltumata soost või vanusest. Kuid tippu jõuavad siiski ainult pühendunud sportlased. Ken Climo, üks selle kümnendi tuntumaid ja tunnustatumaid disc-golfi mängijaid, on maailmameistri tiitlit pidanud kaitsma juba kümme korda. 2005.a Euroopa-meister on Markus Källström Rootsist. Rootsi on ka kõige suurema mängijate arvuga riik Euroopas. Samuti kuulub ketta kaugusviske maailmarekord rootslasele: Christian Sandström on lennutanud ketast 256 m kaugusele. Tema tuli 2007. aasta Euroopa meistriks. 2009. aasta Euroopa meistriks tuli Ville Piippo Soomest.

Disc-golf on saamas hoogu sisse ka Eestis, esialgu küll kitsamas ringis. Samas ei saa aga seda üldistada kogu regioonile. Näiteks Soomes on disc-golf levinud üsna kiiresti ja populaarsus kasvab üha enam ja enam. Esimene püsirada loodi Soomes 1983.a Helsingis Meilahtis. Tänaseks on disc-golf levinud ühtlaselt üle kogu Soome. Hetkeseisuga on seal 110 püsirada.

www.discgolf.ee

Internet

Pühalepa Vallavalitsus kutsub kõiki Pühalepa valla külade vanemaid ja aktiivseid inimesi 15. novembril kell 17.00 Hellamaa Perekeskusesse.

Teemad:

- räägime tehtust, tegemises olevatest ja edaspidistest plaanidest
- kuulame ja arutame külade muresid ja plaane
- Hiiumaa Kodukant tutvustab oma tegemisi

Pühalepa Vallavolikogu istung toimus 26.oktoobril

Volikogu istung toimus 26.oktoobril.

Istungit juhatas volikogu esimees Toomas Remmelkoor.

Istungist võtsid osa vallavolikogu liikmed: Tago Laevameister, Reet Sauer, Viktor Rõbtsenko, Kalev Liit, Antti Leigri, Tiiu Alas, Annika Undo, Arne Kuli.

Istungilt puudusid: Aivo Pere ja Jaanus Ernes.

Istungist võttis osa vallavanem Ants Orav.

1. Pühalepa Vallavolikogu 21.02.2006 otsuse nr 54„Maa munitsipaalomandisse taotlemine“ kehtetuks tunnistamine

Tulenevalt Pühalepa Vallavolikogu 31.08.2010 otsusega nr 75 kehtestatud Hausma-Linnumäe puhkeala detailplaneeringust, millega muudetakse osaliselt Pühalepa valla osa Suuresadama -Kärdla piirkonna üldplaneeringut määrates pere- ja ridaelamumaa üldmaaks (Terviseraja ja Kadastiku krunt) **otsustati** tunnistada kehtetuks Pühalepa Vallavolikogu 21.02.206 otsus nr 54 „Maa munitsipaalomandisse taotlemine“.

2. Maa munitsipaalomandisse taotlemine ja maaüksuse sihtotstarbe määramine (Hausma-Linnumäe sotsiaalmaad)

Otsustati: taotleda munitsipaalomandisse Hiiu maakonnas Pühalepa vallas järgmised Hausma-Linnumäe puhkeala detailplaneeringuga määratud sotsiaalmaad ja määrata neile vastavad lähiaadressid ning sihtotstarbed:

Asukoht	Lähiaadress	Ligikaudne suurus ha	Sihtotstarve
Linnumäe küla	Kadastiku	1,54	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Linnumäe küla	Terviseraja	5,62	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Linnumäe küla	Teetoa	0,68	Ühiskondlike ehitiste maa (016; Üh)
Hausma küla	Kelgumäe	2,22	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Hausma küla	Kooli	1,41	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Hausma küla	Kullinoka	2,22	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Hausma küla	Teeääre	2,03	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Hausma küla	Röösnametsa	11,12	Üldkasutatav maa (017; Üm)
Hausma küla	Tervisekeskuse	2,67	Ühiskondlike ehitiste maa (016; Üh)
Hausma küla	Röösnaranna	5,32	Üldkasutatav maa (017; Üm)

3. Maa munitsipaalomandisse taotlemine ja maaüksuse sihtotstarbe määramine (Kooli A-67 lossipark)

Tulenevalt Pühalepa Vallavolikogu 29.12.2008 otsusega nr 334 kehtestatud Pühalepa valla Heltermaa-Sarve-Salinõmme piirkonna osaüldplaneeringust, milles Suuremõisa pargi maa-ala on määratud haljasalaks ja parkmetsa maaks ning lähtudes asjaolust, et Suuremõisa küla Kooli A-67 kuulus enne 16.juunt 1940 Pühalepa vallaomavalitsusele **otsustati:** taotleda munitsipaalomandisse Hiiu maakonnas Pühalepa vallas Suuremõisa külas endisel Kooli A-67 talumaal Suuremõisa pargi maa-ala ligikaudse suurusega 5,88 ha ja määrata munitsipaalomandisse taotletava maaüksuse lähiaadressiks Lossipargi ja sihtotstarbeks üldkasutatav maa (017; Üm)

4. Maa munitsipaalomandisse taotlemine ja maaüksuse sihtotstarbe määramine (Kooli A-67 tee ja parkimisplats)

Tulenevalt Pühalepa Vallavolikogu 05.09.2000 määrusega nr 10 kehtestatud Suuremõisa keskasula detailplaneeringust, millega jäetakse kehtima olemasolev liiklusskeem ja planeeritakse parkimisväljak Lossi tee algusesse enne härrastemaja ning Pühalepa Vallavolikogu 29.12.2008 otsusest nr 330, millega määrati Lossi tee Pühalepa valla kohalikuks teeks ja arvestades asjaolu, et parkimisväljak teenindab seda ümbritsevaid Pühalepa vallale kuuluvaid kinnistuid Lossi tee 1, Lossi tee 1a ja Lossi tee 2, millel asuvad Pühalepa valla noortekeskus, noortekeskuse laiendus ja võimla **otsustati**: taotleda munitsipaalomandisse Hiiu maakonnas Pühalepa vallas Suuremõisa külas endisel Kooli A-67 talumaal paiknev Lossi tee maa-ala koos parkimisplatsi maa-alaga ligikaudse suurusega 3014 m² vastavalt asendiskeemile ja määrata munitsipaalomandisse taotletava maaüksuse lähiaadressiks Lossi tee ja sihtotstarbeks transpordimaa (007; L).

5. Katastriüksuse sihtotstarbe määramine (Järve)

Matto Maakorralduse ja Kinnisvarabüroo esitas 17.09.2010 Pühalepa Vallavalitsusele Järve kinnistu jagamise toimikud

Otsustati: määrata Pühalepa vallas Leerimetsa külas asuva Järve katastriüksuse (katastritunnus 63901:003:0550, üldpind 3,7 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) jagamise tulemusel tekkivate Vähesoo katastriüksuse (üldpind 2,65 ha) sihtotstarbeks **maatulundusmaa**, Lambalauda katastriüksuse (üldpind 9410 m²) sihtotstarbeks **maatulundusmaa** ning Järvetee katastriüksuse (üldpind 1187 m²) sihtotstarbeks **transpordimaa**.

Pühalepa valla projekt „Pühalepa valla Kultuuri- ja Noortekeskuse laiendamine ja köögi renoveerimine“

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

2009. aasta jaanuaris alustas Pühalepa Vallavalitsus projekti „Pühalepa valla Kultuuri- ja Noortekeskuse laiendamine ja köögi renoveerimine“ elluviimist. Projekti rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond summas 6 460 000 krooni meetme „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide infrastruktuuri kaasajastamine” kaudu (SA Innove poolne taotluse nr 2.5.0101.09-0026 rahuldamise otsus 31.07.2009 nr 4-3/197).
Projekti otsesteks eesmärkideks on laiendada ja parandada noorte tegelusvõimalusi ja noorte praktiliste oskuste omandamise võimalusi ning tööhõivet parandavaid oskusi Pühalepa valla noortekeskuse infrastruktuuri arendamisega.
Projekti raames renoveeritakse-restaureeritakse kaks objekti Suuremõisa külas.

31. detsembriks 2009 renoveeriti Suuremõisa mõisakompleksi ühes kõrvalhoones toimiva noortekeskuse väikeköök koos abiruumide ja söögisaaliga kaasaja nõuetele vastavaks. Töid teostas firma OÜ Paler PT.

Septembris 2010 lõppes Suuremõisa mõisakompleksi endise mõisa teenijatemaja (arhitektuurimälestise reg. nr. 23635) restaureerimine noortekeskuse tegevustubadeks-töökodadeks ja e-noortekeskuseks ning rajati hoone edaspidiseks ökonoomsemaks majandamiseks maaküttesüsteem koos kinnistu kõrvalhoones paikneva tehnilise ruumiga maakütte seadmetele.
Restaureeritud hoone esimesele korrusele rajati puidu- ja restaureerimistöökoda, savi- ja klaasikoda, kabinet, garderoobid ja WC-d (sh üks inva-WC). Katusekorrusele valmis ruum käsitöö ja kunsti töötoale koos eksponeerimisega, tehniline ruum ventilatsiooniseadmele ja WC.
Restaureerimistööde käigus prooviti taastada mõisasüdame terviklahendust. Avati uuesti hoone aknad ja uksed algses asukohas ja laiuses. Kogu hoone värvilahendused on lahendatud kooskõlas Suuremõisa mõisa peahoonega. Katuseks on punane S-kivi. Hoone restaureerimisel eksterjöörilahenduses püüti rakendada restaureerimisprintsiipi, mis konservatiivselt säilitas põhiosas olemasoleva lahenduse ja lisaks taastas olemas olnud varasema avasüsteemi. Kõik väärtuslikud detailid ja tarindid püüti säilitada, restaureerida, eksponeerida ja korrastada.
Restaureerimis- ja renoveerimistöid teostas firma OÜ RESTEH.

Tänaseks on hoone ka sisustatud toimimiseks vajalike seadmetega. Pooleli on veel hange ruumide sisustamiseks tarviliku mööbli osas.
Pühalepa valla Kultuuri- ja Noortekeskuse laiendamine valmib lõplikult 28. veebruariks 2011.

Eve Kustala
Abivallavanem
Pühalepa Vallavalitsus

September 2010

Märts 2010

Pangaklientidele tuleb euro rahulikult

Katrin Talihärm
Eesti Pangaliidu tegevdirektor

Järgmise aasta 1. jaanuari saabudes vahetub Eestis käibelolev raha – 1992. aasta juunist kasutuselevõetud krooni asemele tuleb euro ehk Euroopa ühisraha. Kuna raharingluse toimimisel on pankadel kanda tähtis roll, siis on kindlasti hea teada, mida tähendab eurole üleminek pangaklientidele.

Kõigepealt tuleb öelda, et pangaklientidele on üleminek tehtud lihtsaks. Aktiivsed pangakliendid, kes hoiavad raha kontol, ei varu suuri summasid sularaha koju ning maksavad igapäevaselt pangakaardiga, ei pea tegema euro tulekuks erilisi ettevalmistusi. Kui teil on kodus suurem kogus Eesti sente, siis soovitame need novembri lõpuks kampaania „Too mündid panka!“ käigus panka tuua. Kampaania käigus on müntide töötlus ja oma kontole kandmine või vahetus paberraha vastu tasuta.. Juhul kui hoiate kodus suuremat summat sularaha, siis saate sama pangaskäiguga selle kontole panna. Kontol olevad kroonid vahetab pank 1. jaanuaril juba ise teenustasuta ja ametliku kursiga eurodeks.

Need, kes eelistavad sularaha, saavad alates 1. detsembrist pankades kroone teenustasuta ja ametliku kursiga eurodeks vahetada.
Kroonimüntide ja -kupüüride vahetuse võimalus säilib ka hiljem: kommertspangad teevad seda 2011. aasta suveni kõigis sularaha teenust pakkuvates kontorites ja pärast seda piiratud kontorivõrguga, Eesti Pangas saab aga kroone vahetada tähtajatult.

Kliendid ei pea minema panka, et muuta oma laenu-, pangakaardi- või teisi lepinguid. Euro kasutuselevõtt ei mõjuta lepingute ja muude juriidiliste dokumentide järjepidevust ja nende tingimusi ega vabasta võetud kohustuste täitmisest, samuti ei anna õigust kehtivat dokumenti ühepoolselt muuta või lõpetada. See puudutab ka intresse: näiteks kui teil on sõlmitud kroonihoius, mille aastaintress on neli protsenti, siis arvutatakse hoiusesumma küll eurodesse, kuid intress jääb kuni lepingu lõppemiseni endiseks. Kroonilaenude tagasimaksmine hakkab toimuma eurodes – laenusummad arvutatakse pankade poolt ümber samamoodi ametliku kursi järgi ning tasuta.

Alates 1. jaanuarist ei võimalda arveldussüsteem enam kroonimaksete töötlemist. Hoiustel olev raha arvutatakse ametliku kursiga ning tasuta eurodesse ja kõik pangaülekanded hakkavad toimuma eurodes. 31. detsembril 2010 on pankades tavaline arvelduspäev (viimane kliiring on kell 18.00), mis tähendab et ka pärastlõunal saate veel pankadevahelisi makseid teha.

Kroonilt eurole „ümberlülitumisel“ on pangasüsteemid (internetipank, makseautomaadid, teleteenused, telefonipank, mobiilipank jne) osaliselt suletud. Teenused hakkavad samm-sammult taastuma 1. jaanuaril — esimeste seas on näiteks internetipangas võimalik vaadata kontojääki eurodes ning algatada pangasisesed maksed. Et vältida pangasüsteemide ülekoormust, on soovitav mitte kohe aasta esimestel tundidel uudishimust oma internetipanka siseneda, vaid teha seda siis, kui on tõesti vajadus tehinguid teha. Nii palju raha kui teil oli pangakontol kroonides, saab ametliku kursi järgi olema ka eurodes. Näiteks 12 000-kroonine hoius muutub 766,94-euroseks.

Kõik Eesti ligi 25 000 kaarditerminali ja kassasüsteemi vajavad euro tulekul ümberseadistamist, kuid tõrked kaardimaksetes peaksid olema minimaalsed. On võimalik, et kõik kaarditerminalid ei ole kohe peale kesköödd valmis eurotehinguid tegema. Enne kaarditšeki allkirjastamist või PIN-koodi sisestamist soovitame veenduda, et näidatud summa on õiges väärингus — summa eurodes on 15,6466 korda väiksem. Igaks juhuks ja oma meelerahu säilitamiseks hoidke alles kaardimaksekviitung.

Alates €-päevast väljastavad sularahaautomaadid ainult eurosid. Kuna sularahaautomaatide kaudu lastakse ringlusse hinnanguliselt 80 protsenti eurokupüüridest, siis on tegemist väga suure logistilise väljakutsega nii pankade kui Sularahakeskuse jaoks. Sellegipoolest on võetud eesmärgiks täita eurodega kõik ligi 1 000 sularahaautomaati (ATM-i) hiljemalt 48 tunni jooksul. Juhul kui automaati ei ole jõutud euro-rahatähti veel viia, siis automaat sularaha ajutiselt ei väljasta. Olenevalt ATM-i tüübist saab automaadist uue aasta esimestel nädalatel 5-, 10- ja 20-euroseid kupüüre, 10–20 % automaatidest väljastavad ka 50-euroseid. Lisaks ATM-idele tuleb euro sularaha käibele pangakontorite ja jaekaubanduse kaudu ning 2011. aasta 1.–15. jaanuarini saab kroone eurodeks vahetada maksimaalselt 1000 euro väärtuses päevas ka 179 Eesti Posti postkontoris.
Pangaliit ja pangad annavad lähikuudel ohtralt detailsemat infot eurole ülemineku praktiliste aspektide kohta, selge on aga see, et üleminek on kõige lihtsam pangakaarti kasutavatel klientidel, sest nende raha on alati õiges väärингus. Piisab ühest pangakontori külastusest, et panna kontole kodus olevad mündid ja sularaha – soovitav on seda teha enne detsembrit. Üheski järjekorras pole vaja seista – krooni saab euroks vahetada tähtajatult.

TÄHTIS TEADA

- €-päev – 1. jaanuar 2011
- 1 euro = 15,6466 krooni
- Krooni saab kasutada maksevahendina kuni 15. jaanuarini, pangakaart on alati õiges väärингus.
- Krooni münte saab eraisik teenustasuta kontole panna alates 1. oktoobrist.
- Krooni sularaha saab euro sularahaks vahetada teenustasuta alates 1. detsembrist.
- Pangas olev raha vahetatakse automaatselt eurodeks 1. jaanuaril.
- Ühtegi lepingut muutma ei pea – pank arvestab teenustasuta kõigi lepingute väärtused automaatselt eurodesse.

Kui teil on küsimusi seoses pangateenustega, siis kõige parem on pöörduda oma kodupanka.

AJAKAVA

- 1. oktoober 2010: Pangad alustavad eraisikutelt teenustasuta krooni müntide vastuvõttu.
- 1. detsember 2010: Pangad alustavad eraisikute sularaha kroonide eurodeks vahetamist.
- 1. jaanuar 2011: Eesti võtab kasutusele euro.
- 1.–14. jaanuar 2011: Krooni ja euro sularaha paralleelkäive.

1. juuli 2011: Krooni sularaha vahetus läbi piiratud kontorivõrgustiku kuni 31.12.2011.a. ning seejärel tähtajatult Eesti Panga poolt

Pooled tulekahjud saavad alguse kütmisest

Eelmisel talvel puhkenud tulekahjudest pea pooled said alguse kütmisest.

Anti Leigri

Kütteseadmest alguse saanud tulekahjudest oli kõige rohkem tahmapõlenguid. Veel olid tulekahjude põhjusteks katkine kütteseade ja hooletus kütmisel. Oli ka selliseid juhtumeid, kus ahi või korsten oli valesti ehitatud ning sellest tekkis tulekahju.

Tahmapõlengud on ohtlikud, sest siis tõuseb temperatuur korstnas kuni 1000 ºC-ni, tavapärane temperatuur kütmisel on korstnas 300–400 ºC. Tahmapõlengud lõhuvad korstent ning tahmapõlengu ajal võib korstnajala välispinna temperatuur tõusta nii kõrgeks, et süütab lähedalasuva puidust või mõnest muust põlevast materjalist seina või vahelae. Kui korstnas on praod, võivad tahmapõlengu ajal leegid korstna pragudest otse välja lüüa.

Eramutesse tuleb korstnapühkija kutsuda

Selle aasta 1. septembrist muutusid tuleohutuse nõuded. Kui varem tohtis eramajas kogu aeg ise korstent puhastada, siis uute nõuete kohaselt tuleb vähemalt üks kord viie aasta jooksul kutsuda kutseline korstnapühkija. Kutseline korstnapühkija vaatab üle kogu korstna seisukorra ja annab nõu, kus on vaja parandustöid teha.

Kütteseadet tuleb tahmast puhastada vähemalt üks kord aastas, kuid uue seaduse järgi peab puhastamissagedus välistama tahmapõlengu ohu. See tähendab, et kui on tekkinud tahmapõleng, on tuleohutuse nõudeid rikutud.

Eramu korstent võib ka ise puhastada, kuid üks kord 5 aasta jooksul peab korstna laskma puhastada kutselisel korstnapühkija, kes vaatab üle ka korstna tehnilise seisukorra ja annab tehtud tööde kohta akti. Akt tuleb säilitada uue akti saamiseni.

Kortermajas ja paarismajas tuleb korstna puhastamiseks kutsuda kutseline korstnapühkija.

Omanik peab tagama, et oleks juurdepääs kogu küttesüsteemile, nii ahjule/pliidile, soemüürile, korstnale kui ühenduslõõrile.

Teenustööna tohib korstent puhastada ainult kutseline korstnapühkija.

Ise korstent puhastades tuleb omanikul puhastamise ajad žurnaali üles märkida.

Kindlasti tuleb kutsuda korstnapühkija või pottsepp, kui on:

- praod soemüüris või korstnas
- kolde uks on katki
- koldes on kivid purunenud
- korstnapits on lagunenud – sel juhul võivad kivid olla kukkunud korstnasse

probleemid kütmisel (näiteks ajab suitsu sisse) – viitavad sisemistele vigadele küttesüsteemis.

Lääne-Eesti maakondades oli eelmisel kütteperioodil (oktoober 2009 – märts 2010) hoonetes kokku 270 tulekahju, neist 120 said alguse kütteseadmest.

Raido Mets
Lääne-Eesti päästekeskuse menetlusbüroo juhataja

Päästeamet kutsub osalema projektikonkursil

Päästeamet kutsub kodanikeühendusi osalema projektikonkursil, millega antakse raha õnnetuste ennetamiseks.

Projektide teemad on tulekahjude ennetamine, veeõnnetuste ärahoidmine ning tuletõrjespordi populariseerimine. Samuti oodatakse projekte tuletõrjeajaloo tutvustamiseks noortele ning hädaabinumbri 112 meeldetuletamiseks vanuritele.

Projektikonkursiga toetab Päästeamet häid ideid ja tegevusi kokku 300 000 krooniga. Ühe projekti toetuse ülempiir on 80 000 EEK / 5112,93 EUR. Projekti oma- ja/või kaasfinantseerimine peab moodustama vähemalt 10% projekti kogumaksumusest.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. detsember 2010. Projektid võivad kesta kuni 12 kuud. Projektikonkursi täpsem juhend ja dokumendid www.rescue.ee

Iga-aastase projektikonkursi eesmärgiks on kaasata kodanikeühendusi uute ideede ja tegevuste leidmiseks õnnetuste vähendamise nimel.

Projektikonkursi Lääne-Eesti piirkonna teabepäev toimub 29. oktoobril algusega kell 13.00 Lääne-Eesti päästekeskuses aadressil Pikk 20a, Pärnu. Eelregistreerimine ja info Kristi Tekko, tel. 444 7810, e-post: kristi.tekko@rescue.ee .

Sirle Matt
avalike suhete büroo
Lääne-Eesti päästekeskus

Sügis Suuremõisa põhikoolis ja lasteaias

Esimene õppeveerand on kiiresti läbi saanud ja sügisest hakkab talv saama. Lisaks õppetööle klassiruumis käisid Suuremõisa õpilased põnevatel õppekäikudel.

Kooliaasta sissejuhatuseks korraldas Palade Põhikool spordipäeva „Reipalt koolipinki“, millest võtsid osa mõlemad koolid ja lasteaiad. Päev oli tore ja täis sporti.

Kassari muuseumis tutvuti vanaaegse koolitunniga ja uuriti vanu õpikuid, lisaks õpiti tundma Hiiumaa kooliharidust ajalugu.

Kasulik oli õppereis Saaremaale Viidumäele ja Vilsandi rahvusparki. Õpilased ja õpetajad uurisid Viidumäe õpperajal taimi ja seeni ning selgitasid välja, mis on sarnane Suuremõisa loodusega ja mis ei ole. Jälgiti hüljeste tegevust Vilsandi rahvuspargis ja tutvuti kuulsate Angla tuulikutega.

Oktoobri algul toimus Suuremõisa lossihoovis Hiiumaa külade päev. Õpilased esinesid oma kooli lauludega ja näitasid külalistele, et Suuremõisa koolis hea õppida.

Seoses leivanädalaga käidi õppekäigul Hiiu Pagaris. Eesmärgiks oli kujunada ja väärtustada leiva osa eestlaste kultuuritraditsioonides. Õpilased nägid, kuidas valmib rukkileib ja kuidas töötab leivameister ehk pagar. Kõige sellega seoses osalesid õpilased koolis vigurleibade valmistamises. Kõik õpilased said etteantud materjalist ning oma fantaasiat kasutades valmistada vigurleibu. Võileiba tuli pärast teistele esitleda ja koos ära süüa.

Suuremõisa koolis on juba traditsiooniks kujunenud sügislaager Ristna looduskeskuses. Seal saadi osa RMK loodusprogrammist „Sookollil külas“ Tihu järve ääres. Lisaks õpiti programmi „Puud ja putukad“, värviti lõnga loodusliku materjaliga ja tehti öömatk tormises Ristnas.

Juba mitu aastat on Eestis olnud tore üleriigiline programm „Tagasi kooli“, kus koole külastavad külalisõpetajad erinevatest eluvaldkondadest. Suuremõisas käisid kahte tundi andmas Kairi Hiis, kes rääkis õpioskustest, ja Merike Võsa (Swedbank), kelle teema oli „Pangandus ja euro“.

Esimese veerandi lõpetas Suuremõisa kool koos Palade põhikooliga Paladel. Ühiselt võeti osa teadmisterallist, kus tuli läbida mitmeid peatusi õpetajate juures, kes olid ette valmistanud põnevad küsimused ja ülesanded. Need tuli aja peale lahendada. Õpilased said head kogemused rühmatööst ja palju uusi teadmisi.

Lasteaias

Septembri algul käidi koos Paladel spordipäeval. Meeleolukas toimetamine ja ühine tegevus oli tore vaheldus argipäevale lasteaias. Mõnus seenematk oli koos Suuremõisa Põhikooli õpilastega Suuremõisa pargis, kus otsiti ning õpiti tundma seeni.

Palade loodushariduskeskus on alati lahkesti lasteaeda vastu võtnud ja erinevaid programme tutvustanud. Nii osaleti näitusel „Sügis läbi võrgusilma“ Paladel ja kujundati oma Suuremõisa lasteaia aknalaud sügisteemalisena.

Novembris meisterdavad vanemad lapsed Pühalepa kultuuri- ja noortekeskuses klaasist kaunistusi juhendaja Külvi Kummeriga. Lasteaeda tuleb 112-st külla Nublu rääkima tuleohutusest ning plaanis on veel külastada Vaemla Villavabrikut.

11. novembril kell 17:00 on lasteaias **Sügispidu**, kuhu on oodatud lapsed oma vanemate, vanavanemate ja lähedastega.

Oluline uudis Suuremõisa Lasteaial on oma koduleheküIg, mis sai oktoobris valmis ja kajastab infot lasteaiast ning annab teada muudest tegemistest. Koduleht asub aadressil **www.suurem.edu.ee/lasteaed.**

Antti Leigri
Direktori kt.

Vasakult: Sirje Reinpal, Anne Undo, Jaana Omann ja lapsed Paladel spordipäeval

Suuremõisa lasteaed

Pühalepa küüdu mustriga triibukangas

Sügis–talv on jõudnud kätte ja oh üllatust, ega see kevad–suvigi kaugel ole. Siit edastan teile info ettepanekuga, et kui on huvilisi, siis korjaksime kokku **puuvillase** Pühalepa küüdu mustriga triibukanga tellimuse, mille **1 m** maksumus on **170 krooni** (lisaks saatekulu). Kuna tellimisel on ette antud miinimumkogus 22–25 m, siis koguksime inimeste tellimused kokku ning telliksime ühiselt.

Puuvillase kanga eeliseks villase kanga ees on tema kergus ja odavam hind villase kangaga võrreldes. Näiteks rahvusliku alatooni lisamiseks toodetele piisab ka ainult triibukangast kandi lisamisest. Kantimiseks on villane triibukangas liiga paks, kuid puuvillane triibukangas ideaalseim lahendus. Samuti sobib puuvillast triibukangast kasutada mitmesuguste ideede juures, kuhu tahetakse lisada äratuntavat rahvuslikku aktsenti.

Kanga laius on 150 cm ja see on kootud masintelgedel.

Kangast sobib õmmelda mitmesuguseid rahvusliku alatooniga tooteid moodsas lahenduses.

Tootja juhib tähelepanu sellele, et puuvillane triibukangas **EI SOBI** traditsioonilise rahvarõivakomplekti valmistamiseks.

Puuvillasest triibukangast tehtud tooteid saab nimetada vaid rahvuslikus laadis riieteks või toodeteks, mitte rahvariieteks.

Enne õmblemist tuleb kangas koos pesuvahendiga pesumasinas puuvillase programmiga läbi pesta, et hiljem üllatusi ette ei tuleks. Juhin tähelepanu sellele, et kangas läheb pesus suurel määral kokku! Pestud kangas kortsub oluliselt vähem, kui toorpuuvillasena.

Teatage oma tellimissoovist Hellamaa Raamatukokku tel. 4694640 teisipäevast reedeni 9.30–17.30 ja laupäeval 11.30 –15.30 enne 13. novembrit.

Hellamaa raamatukogu

Kitarrihuvilised noored otsivad abi….

Sügisest alustasid Palade põhikoolis 10 kitarrihuvilist noore energilise õpetaja Thilo juhendamisel kitarriõppetunde. Praegusel majanduslikult raskel ajal ei ole paljudel võimalik hankida kitarri. Ühiselt kasutatakse paari pilli, aga vaja oleks mõned juurde.

Seega kellel on kodus kitarr (võib olla remonti vajav), mis seisab niisama, siis võib selle tuua Palade kooli! Info 52 03 550

KONKURSITEADE

Pühalepa spordiklubi kuulutab välja avaliku konkursi stipendiumide taotlemiseks, mis seonduvad spordiklubi poolt organiseeritavate ja läbiviidavate üritustega. Stipendiumide määramise tingimused:

- spordikohtunikel – vastava spordiala kohtuniku teadmiste ja oskuste omamine;
- ühiskondlikel aktivistidel – soov ja valmidus kaasa aidata võistluste organiseerimisele ja läbiviimisele.

Sooviavaldused saata aadressil: **uno@palade.edu.ee**

PÜHALEPA SPORDIKLUBI MEISTRIVÕISTLUSED KORVPALLIS 2011

Võistluste juhend

EESMÄRK: populariseerida korvpallimängu elanikkonna hulgas; selgitada antud võistluse parimad võistkonnad ja mängijad.

AEG ja KOHT: kõik mängud toimuvad Palade spordihoones vastavalt kokkulepitud ajakavale detsembrist 2010 aprillini 2011, üks nädalavahetus kuus.

OSAVÕTJAD: Võistkonnas kuni 10 mängijat. Võistkonnal ühte värvi võistlussärgid. Igal võistkonnal on võistluste läbiviimiseks üks kohtunik.

VÕISTLUSED: võistlused toimuvad, kui osaleb vähemalt 3 võistkonda (sellisel juhul mängitakse omavahel 2 ringi). 4 või enama võistkonna puhul mängitakse 1 ring kõik kõigiga läbi. Mänguaeg 4 x 10 minutit. Mängitakse vastavalt kehtivatele võistlusmäärustele.

REGISTREERUMINE ja LÄBIVIIMINE: võistluste peakorraldaja on Pühalepa spordiklubi ja peakohtunik Uno Kõiv. Võistkondadel registreeruda hiljemalt 27.11.2009 telefonil 5107412 või uno@palade.edu.ee. Registreerumisel kindlasti anda võistkonna esindaja kontaktandmed ning võistkonna ja kohtuniku nimi. Nimeline ülesandmine esimesel võistluspäeval.

AUTASUSTAMINE: I–III koha saavutanud võistkondade mängijaid autasustatakse medaliga.

Pühalepa Vallavolikogu ja Vallavalitsus õnnitlevad oktoobrikuu juubilare ja eakaid sünnipäevalisi

MAIDU KATTEL
TOOMAS KIVISTU
TIINA TIKKA
HELJU ALT
KALEV LIIT
JAANUS PIHLAMETS
EINAR VASAR
GUNNAR HEISTE
ENDEL SAAR
UNO KOGERMA
SALME-LOREIDA MAAR
ILMA LEIKA
HELGA VOOLMA

Meie valda on sündinud

26.septembril sündis
Anni ja Mait Pauluse perre
tütar ***KEITI***

Palju õnne vanematele!

Pühalepa Vallavalitsus ja Volikogu

Pühalepa Kultuuri- ja Noortekeskus

Pühalepa Kultuuri- ja Noortekeskus Suuremõisas ootab noori vabaaega veetma. Võimalus on mängida erinevaid lauamänge, piljardit, lauatennist ja kasutada arvutit. Kellel on huvi teha sporti saab minna võimlasse või jõusaali.

Noortekeskus on avatud
T: 12.00 – 20.00
K: 13.00 – 20.00
N: 13.00 – 20.00
R: 12.00 – 20.00
L: 15.00 – 20.00

Noortega tegelevad Kristi Heilman ja Heli Tuisk
Info 52 03 550

Hellamaa Perekeskus

*** 6. NOV. KELL 12.00 ÜLEVABARIIGILINE MÄLUMÄNG**
*** 10. NOV. KELL 14.00 - PEREARSTI VASTUVÕTT**
*** IGAL KOLMAPÄEVAL KELL**
10.00 TANTSUPROOV
12.00 LAULUPROOV
*** NELJAPÄEVITI KELL 17.30 TERVISEVÕIMLEMINE**
*** 21. NOV. KELL 14.00 - PASTORITUND**
*** 7. JA 21. NOV. KELL 11.00 - LASTERING**
*** 17. NOV. KELL 12.00 KOHTUMINE KÕRGESSAARE VALLA EAKAASLASTEGA – KÕIK ON OODATUD.**
PEREKESKUSES ON KASUTATUD RIIETE MÜÜK.

Pühalepa Vallavalitsus üürib välja ühetoalise renoveeritud korteri Suuremõisa külas. Korterisse on sisse ehitatud köök koos pliidiga, dušinurk, keskküte ning paigaldatud on ka täiendav ökonoomne õhksoojuspump.
Info tel 463 6840.